

ристиками середовища проживання, а також поліпшення естетичних показників міських просторів. Їх варто активніше використовувати як для рекреації, так і для підвищення рівня екологічного комфорту в містах.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ЦЕНТРІВ МИСТЕЦТВ В НАЙБІЛЬШИХ МІСТАХ

Груздова М.Г.

Науковий керівник – Шушлякова О.С., канд. архіт., доцент

Актуальність проблеми. Сьогодні, коли культурне життя дуже різноманітне і знаходиться в нестійкому стані пошуку, особливо актуально існування всього різноманіття центрів мистецтв, в тому числі і комплексних. Діяльність таких центрів в останні роки все ширше розповсюджується в нашій країні, виявляючи певні закономірності та традиції. Міжнародні центри мистецтв є відбиттям науково-технічного та економічного процесу в сучасних умовах.

Центр мистецтв (або художній центр, арт-центр) не є художньою галереєю, музеєм. Ця назва поширено використовується для визначення будівель або комплексів, призначених для зосередження, примноження і поширення в суспільстві певних цінностей, традицій і практик сфери культури та мистецтва.

У Західних країнах центром мистецтв є багатофункціональний громадський центр з певною галуззю компетенції, покликаний заохочувати практики мистецтв і забезпечувати різноманітні послуги. Такий центр надає експозиційний простір, місце для роботи художників, семінарів, надає освітні послуги, технічне обладнання тощо. Він є системою факторів, що впливають на відвідувача. Ці фактори повинні задовольняти моральні та фізичні потреби людини, тому комплекс включає в себе не тільки певну архітектуру, експозиції в закритих і на відкритих майданчиках, конференц-зону і зону симпозіумів, ландшафтні елементи, транспортно-пішохідні системи, зони відпочинку та розваг, а й систему приміщень, що обслуговують відвідувача.

Центри мистецтв є віддзеркаленням технічного прогресу сучасного суспільства, тому їх організація базується на передових методах проектування і будівництва. Арт-об'єкти мають свій особливий характер, і через це неможливо розмежувати їх функції. В таких комплексах повинна передбачатися можливість їх розширення і реконструкції для того, щоб вони стали постійними і ефективними. При створенні нового об'єкту арт-центру виникає питання про місце його розташування та розміри території. Головною вимогою є близькість

великого міста, оскільки діяльність центру тісно пов'язана з людьми, організаціями, адміністративними та культурними підприємствами, транспортною системою міста. Також бажано включати до складу арт-центру паркову зону, яка покращує загальний пейзаж і визначає зони відпочинку.

Розташування художніх центрів багато в чому залежить від планувальної та транспортної структури міста. Складність розміщення таких комплексів в плані міста визначається тим, що на їх території виникають інтенсивні пішохідні потоки, через які, в свою чергу, виникають більш інтенсивні транспортні потоки на автомагістралях, що примикають до території центру. Відвідуваність центру в певній мірі залежить від часу, що витрачають користувачі на подолання відстані до нього. Якщо в центральних частинах міст є вільна територія з достатньою площею та сприятливим рельєфом і парком, то така територія є найбільш доцільною для розташування арт-центру.

З метою чіткої орієнтації відвідувачів при проектуванні генплану слід надавати перевагу компактності планування. Це досягається за рахунок чіткої функціональної організації комплексу арт-центра і його території. Слід звернути увагу на розосередженість входів на територію, що особливо важливо при проведенні кількох заходів одночасно. Також такий прийом створює зв'язок території центру з парком.

Виставкова діяльність арт-центра не обмежується стінами будівель. Співвідношення закритої і відкритої площ експозицій зазвичай зводиться до пропорції 1:1. Парковий ландшафт також входить в загальну експозицію і одночасно є місцем відпочинку.

Площа забудови будівлями центру займає частину території, що відводиться під будівництво. Крім відкритих експозицій на території необхідні господарська зона, місця для паркінгу та резервна площа для можливості подальшого розширення.

Для проведення супутніх виставці прес-конференцій, симпозіумів, конгресів створюється конференц-центр. До його складу входять конференц-зали, кімнати переговорів, прес-центр. У свою чергу прес-центр складають приміщення для роботи журналістів, служби радіо, телебачення. У тій же зоні вважається доцільним розміщення ресторанів, в яких можна проводити прийоми і банкети. Конференц-зали можуть використовуватися з різними цілями, тому необхідно передбачати можливість трансформації. Адміністративна ж зона займає приблизно 10% закритої виставкової площі. До всього іншого, з огляду на те, що арт-центр передбачає надання освітніх послуг, частину внутрішнього простору займають приміщення з освітньою функцією. До їх складу входять майстерні, кінолекційні зали, аудиторії тощо.

При проектуванні багатофункціонального центру мистецтв повинні дотримуватися всі технологічні і функціональні вимоги, які висуваються до комплексу в цілому та до його окремих блоків.

Існує чотири варіанти, що виражають взаємозв'язок між різними зонами і приміщеннями та їх супідрядність:

1. Постійний зв'язок між приміщеннями з інтенсивними потоками. Він вимагає їх близького і зручного розташування і виключення можливих перетинів з іншими потоками. Це, перш за все, стосується експозиційних приміщень і конференц-залів.

2. Епізодичний зв'язок з інтенсивними потоками. Головною при такому зв'язку стає відсутність перетинів з іншими інтенсивними потоками, другорядним - близькість розташування. Наприклад, експозиційні зали - приміщення технічного обслуговування.

3. Постійний зв'язок приміщень з одиничними приміщеннями. Вимагає їх зручного і близького розміщення. Перетини зустрічних потоків не відіграють суттєвої ролі. Такий зв'язок характерний між приміщеннями технічного обслуговування, експозиційними залами - місцями відпочинку, адміністрацією тощо.

4. Одиничні та епізодичні переміщення можуть виникати між будь-якими групами приміщень. Однак вони не впливають на взаємне розташування основних приміщень.

Гнучкість планування внутрішнього простору - одна з основних вимог до комплексів і будівель з виставковою функцією. Вона пов'язана з універсальністю використання основних приміщень. Завданнями гнучкого планування є полегшення і спрощення процесів адаптації, економічна доцільність, зниження витрат матеріалів, праці і часу на модернізацію будівель і приведення їх у відповідність з новими цілями.

В основі об'ємно-планувальних рішень арт-центрів і виставкових комплексів зокрема лежать наступні принципи: їх максимальна відповідність структурі міста, містобудівним особливостям; універсальність будівель; гнучкість планування; можливість розширення комплексу; достатньо великий вибір варіантів об'ємно-просторових композицій, розроблених на єдиній функціональній, планувальній і конструктивній основі.

Сукупність усіх факторів – функціональних, економічних, конструктивно-технічних і естетичних – визначає організацію планувального і об'ємного рішень і тим самим архітектурний образ комплексу.